

Geologian tutkimuskeskus
PL 77
96101 ROVANIEMI

VALTAUSOIKEUTTA KOSKEVA PÄÄTÖS

Nimi Norssi 2 - 3

Hakija Geologian tutkimuskeskus
Espoo

Yhteystiedot:

PL 77
96101 ROVANIEMI
puh. 020 550 11

Lisätietoja antaa:

Jouni Aarrevaara, puh. 020 550 4332

Hakemuksen peruste

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaista malminetsintää valtausalueella voidaan suorittaa valtausoikeuden nojalla.

Vireilletulo

Asia on tullut vireille 9.11.2009 työ- ja elinkeinoministeriöön jätetyllä hakemuksella. Kaivoslaki (503/1965) on kumottu 1.7.2011 voimaan tulleella kaivoslailla (621/2011), jonka mukaan kumotun kaivoslain nojalla työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä olleet asiat siirtyivät kaivosviranomaisena toimivaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes). Ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon uuden kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset.

Hakemuksesta on pyydetty lisäselvityksiä 9.3.2010.

Hakemusta on täydennetty seuraavasti:

- 26.3.2010 esteettömyystodistus
- 6.8.2012 päivitetty kartta ja maanomistajalista

Hakemuksen käsittely

Hakija on samanaikaisesti hakenut valtausta usealle vierekkäin/lähekkäin sijaitsevalle alueelle.

Haetut alueet muodostavat yhden kokonaisuuden, joka käsitellään yhtenä hakemuksena. Samat henkilöt voivat olla asianosaisia samoin perustein usean alueen osalta. Hakijan toimittamassa esteettömyystodistuksessa, kaivoskivennäisiä koskevassa otaksumassa tai tutkimusten arvioitua määrää ja laatua koskevassa selvityksessä ei eritellä asioita yksittäisten valtausalueiden osalta. Haettu aluekokonaisuus käsitellään ja ratkaistaan yhdellä päätöksellä.

Valtausalueet

Tämä päätös koskee seuraavia alueita:
Reisjärvi (691)

KaivNro 8860/1; valtausalueen nimi: Norssi 2

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
691-402-16-58	Korvenala 1	Kangaskylä	1,00
691-402-16-75	Metsänreuna	Kangaskylä	1,20
691-402-16-77	Partanen	Kangaskylä	2,30
691-402-16-85	Tiala	Kangaskylä	2,20
691-402-16-93	Kitunen	Kangaskylä	2,30
691-402-17-10	Kerola	Kangaskylä	1,20
691-402-17-11	Niittylä	Kangaskylä	2,10
691-402-17-12	Eerola	Kangaskylä	3,60
691-402-17-17	Laajalankuru	Kangaskylä	0,10
691-402-17-45	Kulmala	Kangaskylä	1,60
691-402-17-8	Koskela	Kangaskylä	3,90
691-402-25-20	Laajala	Kangaskylä	5,70
691-402-25-4	Suopelto	Kangaskylä	0,10
691-402-36-3	Karila	Kangaskylä	1,30
691-402-37-3	Puronsuu	Kangaskylä	0,90
691-402-6-30	Hauta-aho	Kangaskylä	1,60
691-402-6-96	Käävän mäki	Kangaskylä	2,70
691-402-70-2	Hirsikangas	Kangaskylä	3,60
691-402-70-3	Haukisalo	Kangaskylä	1,90
691-402-7-17	Urpila	Kangaskylä	5,00
691-402-7-20	Takalo	Kangaskylä	0,20
691-402-7-25	Uusitalo	Kangaskylä	2,30
691-402-73-4	Toukola	Kangaskylä	5,70
691-402-7-42	Lokkinen	Kangaskylä	1,50
691-402-78-1	Lokkila	Kangaskylä	1,60
691-402-79-1	Korpiniitty	Kangaskylä	1,80
691-402-83-1	Rantapuro	Kangaskylä	4,80
691-402-83-2	Syyspihlaja	Kangaskylä	10,70
		Yhteensä ha	72,90

KaivNro 8860/2; valtausalueen nimi: Norssi 3

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
691-402-13-14	Kotineva II	Kangaskylä	3,10
691-402-13-19	Juhola	Kangaskylä	3,60
691-402-13-52	Kotiranta	Kangaskylä	0,10
691-402-13-53	Kotineva	Kangaskylä	2,00
691-402-17-17	Laajalankuru	Kangaskylä	1,40
691-402-25-20	Laajala	Kangaskylä	0,20
691-876-2-0	Reisjärven jakok.yht.vesialue	Yhteiset vesialueet	0,20
		Yhteensä ha	10,60

Valtausalueiden pinta-ala on yhteensä 83,50 ha.

Valtauskohtaiset kiinteistöjen rajat ilmenevät päätöksen liitteenä olevasta kartta-aineistosta.

Alueesta tarkemmin

Hakijalla on ollut aiemmin valtausoikeus nyt haettuihin alueisiin. Valtausoikeudet ovat päättyneet 28.11.2005. Mikäli edellisen valtausoikeuden päättymisestä ei ole kulunut viittä vuotta, on kaivoslain (503/1965) mukaan kysymyksessä valtauksen este. Kaivosviranomainen voi kuitenkin harkintansa mukaan poiketa mainitusta viiden vuoden aikarajasta ja myöntää hakijalle valtausoikeuden.

Haetut valtausalueet sijaitsevat suurelta osin Keskikylän-Kangaskylän luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvilla valtakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla. Hakemuksesta pyydettiin myös Museoviraston ja Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto.

Esteettömyystodistus

Hakemusasiakirjat sisältävät todistuksen, jonka mukaan haetulla alueella ei ole kaivoslain (503/1965) 6 §:n mukaisia valtauksen esteitä.

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Hakija otaksuu valtausalueella olevan seuraavia kaivoskivennäisiä: kulta, kupari.

Otaksuman perustelut on esitetty liitteessä 1.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Hakijan arvio tutkimusten määrästä ja laadusta on esitetty liitteessä 1.

Hakemuksesta tiedottaminen ja lausuntopyynnöt

Hakemuksesta on 21.3.2011 lähetetty ilmoitus maanomistajille asianosaisten kuulemista varten sekä lausuntopyynnöt alueen kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) ja tarvittaessa muussa lainsäädännössä mainituille tahoille.

Lisäksi hakemus on ollut nähtävillä 19.4.2011 saakka alueen kunnanvirastossa sekä ministeriön tai Tukesin kirjaamossa. Lausunnot ja mielipiteet tuli toimittaa viimeistään 19.4.2011.

Valtausalueeseen rajoittuvien naapurikiinteistöjen omistajia ei ole katsottu asianosaisiksi, koska hakija on hakemuksessaan ilmoittanut luopuvansa kaivoslain (503/1965) 12 §:n antamasta oikeudesta käyttää valtausalueiden ulkopuolella olevia maa-alueita teitä sekä voima-, vesi- ja muita johtoja varten.

Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine on esitetty liitteessä 2.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ratkaisu

Hakija on kaivoslain (503/1965) 1.1 §:ssä tarkoitetulla tavalla valtauskelpoinen.

Tukes hyväksyy valtaushakemuksen seuraavin, liitteessä 3 esitetyin määräyksiin sekä antaa hakijalle valtaajana tähän päätökseen sisältyvät seuraavat valtauskirjat:

1. Kaivosrekisterinumero 8860/1 Norssi 2
2. Kaivosrekisterinumero 8860/2 Norssi 3

Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille

Tukesin antamat määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille on esitetty liitteessä 3.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Tukesin vastaus hakemuksesta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin on esitetty liitteessä 3.

Malminetsinnän aloittaminen

Tutkimus valtausalueilla on hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n nojalla sallittu vasta, kun tämä päätös on saanut lainvoiman sekä ensimmäisen vuoden valtauskorvaus on maksettu maanomistajille.

Päätösmaksu

Päätöksestä perittävä maksu on 60 € ja tähän päätökseen sisältyvästä kustakin valtauskirjasta perittävä maksu on 400 €.

Maksu peritään hakemuksen jättöhetkellä voimassa olleen työ- ja elinkeinoministeriön maksullisista suoritteista annetun asetuksen mukaisesti. Lasku toimitetaan erikseen.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Valtauspäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla. Lisäksi tieto päätöksestä julkaistaan Reisjärvi-lehdessä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla Oulun hallinto-oikeuteen.

Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 050 431 3265.

Maria Kivi
ylitarkastaja

Meeri Myllykangas
ylitarkastaja

LIITTEET

Liite 1: Otaksuman perustelut sekä tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Liite 2: Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Liite 3: Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille, vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Liite 4: Valitusosoitus

Liite 5: Lista asianosaisista

Liite 6: Kartta valtausalueista

Liite 7: Päätökseen sisältyvät valtauskirjat valtausalueittain toimitetaan ainoastaan hakijalle sekä osana julkista kuulutusta

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Geologian tutkimuskeskus (GTK) on suorittanut vuosina 2003-2005 vastausalueella Norssi 1 (kaivosrekisterinumero 7818/1) geofysikaalisia maastomittauksia, geologista kartoitusta, iskuporanäytteenottoa ja kevyttä kairausta. Tutkimusten paras tulos oli 4 m:n lävistys, jossa oli keskimäärin 0,98 % kuparia ja hieman kultaa.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Tutkimusten jälkeen on tullut uusia runsaasti kultaa sisältäviä viitteitä tutkitun alueen itäpuolelta. Kultapotentialin selvittämiseksi alueelle on suunniteltu tehtäväksi Norssinjärven ympäristön geologinen kartoitus ja mahdollisesti iskuporanäytteenotto. Lisäksi tutkimukset alueella käsittävät geofysikaalisia mittauksia ja kevyttä kairausta, jossa käytetään telalustaista kairausyksikköä. Kartoitustyöt suoritetaan jalkaisin geologin ja tutkimusavustajan voimin kesäaikaan ja ne kestävät noin 2-3 viikkoa. Iskuporanäytteenotto pyritään suorittamaan talviaikaan, jotta merkit maastoon jäävät mahdollisimman pieniksi.

Tutkimustulosten perusteella tehdään syväkairaus suunnitelma. Syväkairaus suoritetaan kevyellä näytteenottokalustolla ja rei'istä saatu kivisydän analysoidaan. Tutkimukset suoritetaan maanomistajien luvalla niin, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Samoin puusto- ja taimistovahinkoja pyritään välttämään. Saatujen tutkimustulosten ja syväkairaus-analysien pohjalta tullaan suunnittelemaan jatkotoimenpiteet tuleville vuosille.

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot

Reisjärven kunta

Reisjärven kunta lausuu laadittaneensa vahvistetun rantaosayleiskaavan seitsemälle keskeisimmälle järvelle, joihin Norssijärvi kuuluu. Valtausalue Norssi 2 - 3 ulottuu Reisjärven kunnan Norssinjärven rantaosayleiskaava-alueelle järven etelä-lounaispäässä. Valtausalue Norssi 2 - 3 on sellainen em. järven valuma-alueen osa, jonka vaikutukset ulottuvat oikeusvaikutteisessa rantaosayleiskaavassa osoitetuille ranta-alueille ja järven vesistöön.

Reisjärven kunta edellyttää, että valtausalueilla tehtävät toimet tulee rajata siten, että vahvistettuun rantaosayleiskaavaan merkityille rakennuspaikoille voidaan myöntää rakennuslupia ja rakentaa kaavan mukaiset rakennukset, koska kunta on veloittanut maanomistajilta kaavan laatimiseen liittyviä kustannuksia. Mikäli valtauksen vaikutuksia ei voida rajata niin, että rakentaminen mahdollistuu kaavassa merkityille kohdille, tulee valtaajan korvata kaikki kustannukset, jotka syntyvät rakennuspaikan siirtämisestä (kaavan muuttaminen) maanomistajien mahdollisille muille ranta-alueille, jos se on mahdollista tai maksaa maanomistajalle rakennuspaikan menettämisestä käyvän markkina-arvon mukainen korvaus.

Kunta edellyttää myös, että valtaaja vastaa kaikista loma-asutukselle ja ympäristölle sekä Pitkäjärven sekä alueen muille vesistöille valtaukselta aiheutuvista haitoista ja kunnostustarpeista täysimääräisesti. Toiminta valtausalueella ei saa tuottaa kohtuutonta häiriötä tai haittaa lähialueiden loma-asutukselle eikä alueiden virkistyskäytölle.

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnon mukaan lähin luonnonsuojelualue (Natura 2000-verkoston liitetty Alakangas FI1002008) sijaitsee noin 4 km koilliseen valtausalueesta. Valtausalueella tehtävät suunnitellut tutkimukset eivät heikennä Alakankaan valintaperusteena olevien luontotyyppien ja lajien luonnonarvoja. Reisjärven järvien yleiskaavan yhteydessä tehdyissä luontoselvityksissä valtausaluetta luonnehditaan perinteiseksi maatalouselinkeinon ja asumisen muovaamaksi ympäristöksi. Selvitysten mukaan valtausalueella ei ole erityisiä luonnon monimuotoisuusarvoja. Myöskään ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan mukaan alueella ei ole tiedossa uhanalaisten tai muutoin arvokkaiden eliöiden esiintymiä. Suunnitelluilla tutkimuksilla asianmukaisesti toteutettuina ei ole alueen luonnon monimuotoisuutta heikentäviä vaikutuksia.

Alueet sijaitsevat suurelta osaltaan valtakunnallisesti merkittävällä maisema-alueella Reisjärven Keskikylä-Kangaskylä. Alueen muinaismuistoinventointeja on täydennetty Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliiton vuoden 1996 tekemän julkaisun jälkeen. Valtausoikeuden hakemuksesta aiotaan pyytää lausunto Museovirastolta. Muinaismuistoista tulee saada Museoviraston lausunto.

Maakuntakaavassa alue sijaitsee maaseudun kehittämisen kohdealueella mk-6 Kalajokilaakso. Alueet sijaitsevat maakuntakaavassa myös kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti merkittävällä alueella, joilla alueiden käytössä tulee edistää alueiden maisema-, kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä.

Osalla alueita Norssi 2 ja 3 on voimassa oikeusvaikutteinen osayleiskaava vuodelta 2001 Reisjärven oikeusvaikutteiset rantaosayleiskaavat, jossa osalle alueita on osoitettu

osayleiskaavan käyttöoikeusmerkintä MY-1 Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Norssi 3 alueeseen sisältyy myös pieniä osia osayleiskaavassa omarantaisten loma-asuntojen ja rantasaunojen alueeksi RA-2 osoitetuista alueista. Norssi 3 alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee osayleiskaavaan osoitettu merkinnällä sr/18 "Kulttuurihistoriallisesti arvokas kohde tai alue, joka sisältää historiallisesti, rakennushistoriallisesti tai maisemallisesti arvokkaista rakennuksia".

Alueella ei ole asemakaavaa.

Haetuilla valtausalueilla ei sijaitse luokiteltuja pohjavesialueita. Lähimmät pohjavesialueet (Isokangas 1174651, Pesokangas 1169151) sijaitsevat valtausalueista itään, lähimmillään noin kahden kilometrin etäisyydellä. Valtausalueiden vaikutuspiirissä mahdollisesti sijaitsevat talouskaivot tulee ottaa huomioon.

Valtausalueet sijaitsevat valtakunnallisesti merkittävällä maisema-alueella, joten kaikessa toiminnassa tulee välttää turmelemasta luontoa ja maisemaa enempää kuin tutkimusten kannalta on välttämätöntä. Tutkimusten jälkeen maastoon syntyneet jäljet tulee ennallistaa mahdollisimman hyvin.

ELY-keskus huomauttaa, että mikäli tutkimukset johtavat siihen, että kaivostoiminnan aloittamista harkitaan, tulee ottaa huomioon ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja mahdollisesti myös luonnonsuojelulain 65 §:n säännökset uusien selvitysten ja vuorovaikutusmenettelyjen tarpeesta.

Museovirasto

Museovirasto toteaa lausunnossaan, että valtausalueella ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, eikä Museovirastolla ole huomautettavaa valtausalueesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennetun ympäristön suojelun osalta lausunnon asiassa antaa Pohjois-Pohjanmaan museo Museoviraston ja maakuntamuseon välisen sopimuksen perusteella.

Pohjois-Pohjanmaan museo

Pohjois-Pohjanmaan museon lausunnon mukaan valtausalue sijaitsee Reisjärven Keskikylä-Kangaskylän valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella, joka edustaa tasapainoista Suomenselän kulttuurimaisemaa. Asutus tällä alueella on keskittynyt järvien ja viljelysten ympäröimien harjujen liepeille. Norssinjärvi ympäristöineen on tämän valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen luoteisin osa.

Valtausalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole olemassa olevien inventointitietojen mukaan sijaitse yhtään suojeltua tai maakunnallisesti merkittävää rakennusta tai pihapiiriä (Pohjois-Pohjanmaan liitto 1993: Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet 3). Valtausalueen välittömässä läheisyydessä olevaa rakennuskantaa ei kuitenkaan ole tarkemmin inventoitu, joten ei voida sanoa, onko joukossa mahdollisesti kulttuurihistorialliselta arvoltaan paikallisesti merkittäviä kohteita. Hankkeen suunnitteluvaiheessa tulisi valtausalueella tai sen välittömässä vaikutusalueessa oleva rakennuskanta inventoida.

Hakemuksen johdosta annetut mielipiteet

██████████ (kiinteistön Rantapuro 691-402-83-1 omistaja)

██████████ on jättänyt hakemuksesta mielipiteen, jonka mukaan lausuja edellyttää täyttä korvausta markkintahintaan kiinteistölle Rantapuro 691-402-83-1 kohdistuneesta haitasta ja vahingosta niin tutkimusvaiheessa kuin mahdollisen kaivostoiminnan aikanakin. Lisäksi edellytetään, että toiminnasta ei aiheudu haittaa vesistölle eikä virkistyskäytölle.

██████████ (kiinteistön Juhola 691-402-13-19 omistaja)

██████████ on jättänyt ██████████ hakemuksesta mielipiteen, jossa esitetään, että valtausluvasta päätettäessä tulee valtaajalta edellyttää seuraavaa:

1. Valtaajan tulee korvata täydestä arvosta kaiken maanomistajalle aiheuttamansa vahingon koskien maankäyttöä viljelykseen, metsätalouteen, loma-asutukseen ja virkistyskäyttöön.
2. Mikäli valtaus estää tai ratkaisevasti haittaa kaavan mukaisen rakennuspaikan käytön tai käyttöä, tulee valtausluvan haltijan korvata rakennuspaikan menetys täyden markkina-arvoisen myyntihinnan mukaan.
3. Mikäli valtaus johtaa kaivostoimintaan, joka ulottuu ██████████ maalle, ja ei estä rakennuspaikan käyttöä, tulee kaivostoiminnasta aiheutuvat melu, pöly ym. haitat eliminoida mahdollisimman tarkasti ja maksaa pysyvästä haitasta korvaus.
4. Norssinjärven vesistöä ei saa millään toimilla pilata tutkimus- eikä kaivostoimintavaiheessa laskemalla siihen kaivostoiminnan vesiä.
5. Tutkimustoiminnan ulottumisesta ██████████ maille tulee tiedottaa hyvissä ajoin ennen toiminnan käynnistämistä.

Hakijan vastine

Geologian tutkimuskeskus toteaa, että sillä ei ole huomauttamista annettuihin lausuntoihin. Tutkimukset kohdistuvat pääasiassa ja alkuvaiheessa ainoastaan Norssi 2 valtausalueelle, eikä näin ollen aiheuta haittaa ranta-alueella olevaan rantaosayleiskaavaan. Mahdollisesti myöhemmässä vaiheessa tutkimusten kohdistuessa valtausalueelle Norssi 3 GTK rajaa alueen niin, ettei siitä aiheudu haittaa maanomistajille. GTK ilmoittaa myös, että tutkimustyö ei aiheuta kohtuutonta haittaa lähialueen loma-asutukselle eikä alueen virkistyskäytölle.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen antamaan lausuntoon GTK ilmoittaa, että tutkimustyö suoritetaan niin, ettei siitä aiheudu vähäistä enempää haittaa alueen luonnolle tai maisemalle. Jos tutkimukset johtavat kaivostoimintaan, huolehtii kaivostoimintaa harjoittava yhtiö luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisista toimista. GTK ei harjoita kaivostoimintaa.

██████████ lausuntoon GTK ilmoittaa, että tutkimustyöstä aiheutunut vahinko korvataan täysimääräisenä.

██████████ lausuntoa koskien ██████████ tilaan rek.nro 691:402:13:19 (kohtiin 1 ja 2) GTK ilmoittaa, että GTK korvaa aiheuttamansa vahingot täysimääräisenä ja että tutkimustyöt eivät aiheuta haittaa kaavan mukaiseen rakennuspaikkaan.

Tutkimustoiminnasta ei myöskään aiheudu haittaa Norssijärven vesistölle (kohta 4). GTK ilmoittaa etukäteen jos tutkimustyöt ulottuvat [REDACTED] maalle (kohta 5).

GTK ilmoittaa huomioivansa Pohjois-Pohjanmaan museoviraston lausunnon.

Päätöksen perustelut

Yleisperustelut

Kaivoslain (503/1965) 4.1 §:n mukaan sen, joka haluaa käyttää lain mukaista oikeutta esiintymään, on haettava joko valtauskirjaa alueeseen tai samanaikaisesti myös kaivospiirin määrittämistä esiintymän hyväksi käyttämistä varten. Pykälän 2 momentin mukaan valtauskirjan saatuaan hakijalla (valtaajalla) on oikeus (valtausoikeus) valtauskirjalla osoitetulla alueella (valtausalueella) kaivoskivennäisiin kohdistuvaan tutkimustyöhön sen mukaan kuin 3 luvussa säädetään ja niiden hyväksi käyttämiseen 4 §:n 3 ja 4 momentin mukaan.

Kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 2-kohdan mukaan valtausta ei saa suorittaa aikaisemmalla valtausalueella tai kaivospiirissä ilman kaivosviranomaisen lupaa, jollei viittä vuotta ole kulunut valtauksen tai kaivosoikeuden raukeamisesta. Kaivosviranomainen voi kuitenkin harkintansa mukaan poiketa mainitusta viiden vuoden aikarajasta ja myöntää hakijalle valtausoikeuden.

Kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n mukaan valtaushakemuksessa on ilmoitettava muun muassa valtausalueen suuruus, sen maantieteellinen sijainti ja rajat sekä sillä olevat kiinteistöjen rajat hakemukseen liitettyyn karttaan niin tarkoin merkittynä, ettei epätietoisuutta niistä voi syntyä, hyväksyttävine selvityksineen siitä, ettei lain 6 §:ssä mainittuja valtauksen esteitä ole.

Kaivoslain (503/1965) 9 §:n mukaan voidaan hakijalle varata tilaisuus hakemuksen täydentämiseen ja tarpeellisen lisäselvityksen esittämiseen määrättyssä ajassa uhalla, että hakemus muuten voidaan puutteellisena ja selvittämättömänä hylätä. Hakija voi myös omasta aloitteestaan täydentää hakemustaan tai muuta asian käsittelyä varten toimittamaansa asiakirjaa sekä toimittaa käsittelyn kuluessa viranomaiselle asian ratkaisemisen kannalta tarpeellisia asiakirjoja. Hallintolain (434/2003) 22 § täydentää kaivoslain (503/1965) 9 §:ää.

Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan kaivosviranomaisen on annettava hakijalle valtauskirja hakemuksessa tarkoitettuun alueeseen tai siihen alueen osaan, johon ei ole valtauksen estettä, mikäli valtaushakemus täyttää kaivoslaissa (503/1965) säädetyt edellytykset.

Kaivoskivennäisten esiintymistä koskeva otaksunta sekä tutkimustoimenpiteiden arviointi on tehtävä jokaisen haetun valtausalueen osalta erikseen. Useita alueita koskeva hakemus voidaan käsitellä yhdellä kertaa.

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaan valtaajalla on oikeus lain 3 luvussa säädetyillä ehdoilla toimittaa valtausalueella tutkimustyötä esiintymän laadun ja laajuuden selvittämiseksi sekä tarpeen mukaan käyttää alueen ulkopuolellakin maata teitä sekä voima-, vesi- ja muita johtoja varten. Tutkimustyö ja alueiden käyttö on rajoitettava niihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen tutkimustyön tarkoituksen saavuttamiseksi. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän vahinkoa tai haittaa.

Luonnonsuojelulain määräykset

Kaivoslain (503/1965) 71.2 §:n mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulain (1096/1996) 4, 9, 39, 42, 47-49, 55 ja 56 §:ssä sekä 4, 5 ja 10 luvussa sekä mainittujen säännösten nojalla säädetään.

Kaavoitustilanne

Kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 8-kohdan (1102/2000) mukaan valtausta ei saa suorittaa (valtauksen esteet) ilman erityistä syytä asemakaavan tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella, jos kunta vastustaa sitä alueiden käyttöön liittyvästä pätevästä syystä.

Kaivoslain (503/1965) edellä tarkoitettua muutosta (1102/2000) koskeviin esitöihin (HE 148/2000 vp) kirjattujen yleisperustelujen mukaan lainmuutoksen tarkoituksena on parantaa kunnan mahdollisuuksia vaikuttaa maankäytön suunnitteluun.

Haetut valtausalueet ovat osittain oikeusvaikutteisen rantaosayleiskaavan alueella. Reisjärven kunta ei ole vastustanut valtausoikeuden suorittamista, mutta on lausunut edellyttävänsä, että valtausalueilla tehtävät toimet tulee rajata siten, että vahvistettuun rantaosayleiskaavan merkityille rakennuspaikoille voidaan myöntää rakennuslupia ja rakentaa kaavan mukaiset rakennukset.

Rantaosayleiskaavaan merkityt rakennuspaikat eivät ole kaivoslain (503/1965) mukainen valtauksen este. Koska myöskään kunta ei ole vastustanut valtausta, ei valtaukselle ole kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 8-kohdan mukaista estettä. Hakija on viitannut vastineessaan, etteivät tutkimustoimenpiteet aiheuta haittaa ranta-alueella olevaan rantaosayleiskaavaan.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston antamat määräykset ja perustelut

1. Valtausoikeus on voimassa viisi (5) vuotta tämän päätöksen antopäivästä.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan ottaen huomioon tarpeellisten tutkimusten arvioitu määrä ja laatu valtaus on voimassa vähintään vuoden ja enintään viisi vuotta valtauskirjan antopäivästä. Hakija on esittänyt tutkimussuunnitelman, jota on pidettävä kaivoslain (503/1965) 8 §:n mukaisena ja riittävänä.

Hakijalla on ollut tämän päätöksen kohteena olevalle alueelle valtaus voimassa vuosina 2003-2005. Hakijan esittämässä tutkimussuunnitelmassa esitettyjen tutkimustoimenpiteiden laatu sekä aiemmasta valtausoikeudesta kulunut aika huomioiden kaivosviranomaisen katsoo, että viiden vuoden voimassaoloaika esiintymän jatkotutkimusten suorittamiselle on perusteltu.

Hakijalla on määräajan jälkeen mahdollisuus hakea valtausoikeuden voimassaololle jatkoaikaa siten kuin kaivoslaissa (621/2011) malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta säädetään.

2. Valtaaja ei saa ilman maanomistajan lupaa käyttää hyväkseen valtausalueella louhittuja kaivoskivennäisiä muuten kuin on välttämätöntä niiden käyttökelpoisuuden ja markkinomismahdollisuuksien tutkimista varten.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu kaivoslain (503/1965) 12.3 §:n rajoite koskien valtausalueella louhittujen kaivoskivennäisten hyväksi käyttämistä.

3. Valtaajan on suoritettava valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuotuinen valtauskorvaus, jonka suuruus on 20 euroa hehtaarilta. Valtaajan on vuoden kuluessa

valtauskirjan antopäivästä lukien toimitettava kaivosviranomaiselle todistus maanomistajille suoritetusta ensimmäisestä valtauskorvauksesta. Seuraavilta vuosilta valtaajan on suoritettava valtauskorvaus viimeistään kunkin vuoden maaliskuun 15. päivänä. Ellei valtauskorvausta makseta, valtaus voidaan julistaa menetetyksi. Valtausalueilla ei saa suorittaa tutkimustöitä, ennen kuin kyseessä olevan vuoden valtauskorvaus on suoritettu.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu maanomistajien kaivoslain (503/1965) 15 §:ään perustuva oikeus valtauskorvaukseen. Valtauskorvauksen suuruus määräytyy kaivoslain (621/2011) 179.2 §:n mukaisesti.

4. Valtaajan on ilmoitettava kirjallisesti valtausalueeseen kuuluvien ja siihen rajoittuvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista. Ilmoitus on tehtävä niin hyvissä ajoin, että omistajalla tai haltijalla on mahdollisuus vaatia vakuuden asettamista vahingosta tai haitasta, jonka valtaaja on velvollinen korvaamaan.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 15.3 §:ään perustuva oikeus vaatia vakuuden asettamista ennen tutkimustöiden aloittamista on valtausalueen tai siihen rajoittuvan alueen omistajan tai haltijan oikeussuojan kannalta keskeinen. Jotta tätä oikeutta olisi mahdollista käyttää tehokkaasti, on valtaajan annettava tieto näille tahoille riittävän ajoissa. Korvausvelvollisuus on pysyvästä ja ohimenevästä vahingosta tai haitasta, joka tutkimustöistä tai alueiden käytöstä aiheutuu. Lisäksi on otettu huomioon kaivoslain (621/2011) 12 § koskien ilmoitusta malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista.

5. Valtaajan on toimitettava vuosittain kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista. Ensimmäinen selvitys on toimitettava viimeistään vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

Perustelut: Selvityksen toimittamisvelvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 14 §:ään lain 179.3 §:ssä tarkoitetun siirtymäsäännöksen myötä.

6. Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on välittömästi saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Valtaajan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

7. Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on kuuden (6) kuukauden kuluessa luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietoa-aineisto ja edustava osa kairasydämistä.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

8. Valtaaja ei saa päästää maahan polttoainetta tai muita ympäristölle vaarallisia aineita, joista voi aiheutua maaperän pilaantumista. Valtaajan on myös huolehdittava siitä, että

toiminnasta syntyneet jätteet toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn ja ettei toiminnasta aiheudu roskaantumista.

Perustelut: Ympäristönsuojelulain (86/2000) 7 §:ssä säädetty maaperän pilaamiskielto koskee myös malminetsintää. Ottaen huomioon päätöksen mukaan sallitut tutkimustoimenpiteet maaperän pilaantumisvaaraa arvioidaan lähinnä voivan aiheutua, jos valtaaja jättäisi tai päästäisi maaperään polttoainetta tai muuta ympäristölle vaarallista ainetta. Jätelain (1072/1993) 12 §:n nojalla valtaajan tulee huolehtia jätteen hyödyntämisestä tai käsittelyn järjestämisestä sekä noudattaa, mitä jätelain (1072/1993) 15 §:ssä säädetään jätteen luovuttamisesta ja vastaanottamisesta. Jätelain (1072/1993) 19 §:n roskaamiskielto koskee myös malminetsintää. Sen nojalla on kielletty jättämistä ympäristöön roskaa, likaa tai käytöstä poistettua laitetta tai muuta esinettä siten, että voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle, epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä taikka niihin rinnastettavaa muuta vaaraa tai haittaa.

9. Valtausoikeuden nojalla mahdollisesti tehtävien kairauksen osalta valtaajan tulee huolehtia, että putket katkaistaan mahdollisimman läheltä maanpintaa ja putkien päät tulpaan.

Perustelut: Määräyksellä kairausputkien katkaisemisesta mahdollisimman lähellä maanpintaa parannetaan alueen muiden käyttäjien turvallisuutta siten kuin kaivoslain (503/1965) 12.2 § edellyttää. Toimenpide on perusteltu myös kaivoslain (503/1965) 20 §:n tarkoituksessa, jonka mukaan valtaajan on luovuttavaan valtauksesta tai sen menetettyään viipymättä saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon.

10. Jos valtaaja aikoo valtauksen voimassaoloaikana suorittaa koelouhintaa, kuivattamista tai koerikastusta taikka muita ympäristö- tai muilta vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteitä, on valtaajan ilmoitettava tästä etukäteen kaivosviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteen aloittamista. Kaivosviranomaisen voi valvontaa varten ilmoituksen saatuaan tarvittaessa antaa määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

Perustelut: Koska valtaaja ei ole esittänyt kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n 4-kohdan mukaista tutkimussuunnitelmaa niin yksityiskohtaisesti, että valtausoikeudesta päätettäessä olisi mahdollista arvioida kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaisen valtausoikeuden nojalla tehtävien tutkimustoimenpiteiden tarpeellisuutta tutkimustyön tavoitteiden kannalta, liitetään päätökseen määräys toimittaa kaivosviranomaiselle ilmoitus ennen ryhtymistä lain 12 §:ssä sallittuihin, mutta vaikutuksiltaan tavanomaisia tutkimustoimenpiteitä merkittävämpiin toimenpiteisiin. Tällä varmistetaan sen selvittäminen, onko hankkeesta tarpeen suorittaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 4 §:n nojalla ympäristövaikutusten arviointimenettely tai edellyttääkö hanke ympäristönsuojelulain (86/2000) 61 §:ssä tarkoitettua koetoimintailmoitusta ympäristönsuojeluviranomaiselle. Samalla kaivosviranomaisen on mahdollista kaivoslain (503/1965 ja 621/2011) valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

11. Valtaajan on ennen sellaisten tutkimustoimenpiteiden, jotka saattavat aiheuttaa uhkaa alueen rakennuskannalle, aloittamista tiedotettava suunnitelluista toimenpiteistä Poh-

jois-Pohjanmaan museolle sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu tarpeetonta haittaa kulttuurihistorialliselta arvoltaan merkittävälle rakennuskannalle.

Perustelut: Kun otetaan huomioon Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto, on lupamääräystä pidettävä tarpeellisena sen varmistamiseksi, että tutkimustoimenpiteiden suorittaminen ei vaaranna kulttuurihistoriallisesti merkittävää rakennuskantaa. Päätös annetaan tiedoksi Pohjois-Pohjanmaan museolle.

12. Sen lisäksi, mitä kaivoslaissa (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännöksissä säädetään, valtaajan on noudatettava malminetsinnässä ja alueiden käytössä, mitä muualla laissa säädetään.

Perustelut: Maininnalla muualla laissa olevien velvoitteiden ja määräysten noudattamisvelvollisuudesta kiinnitetään valtaajan huomiota siihen, että kaivoslain (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännösten mukaista etsintätoimintaa harjoitettaessa tulee myös muualla laissa olevat velvoitteet, rajaukset ja määräykset huomioida.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyt seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

Mitä tulee Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen antamaan lausuntoon, kaivosviranomaisen toteaa, että kaivoslain (503/1965) 12.2 §:n mukaan valtausalueella suoritettavat toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän vahinkoa tai haittaa. Näin ollen erillisen lupamääräyksen antaminen ei ole asiaa koskien tarpeen. Lisäksi valtaaja on vastineessaan ilmoittanut, että geologinen tutkimus ja malminetsintä suoritetaan niin, ettei siitä aiheudu vähäistä enempää haittaa alueen luonnolle tai maisemalle.

Maanomistajien jättämiä mielipiteitä koskien todetaan seuraavaa: valtaaja on kaivoslain (503/1965) 15.1 §:n nojalla velvollinen suorittamaan alueen maanomistajille täyden korvauksen kaikesta tutkimustyöstä tai alueiden käytöstä aiheutuneesta pysyvästä tai ohimenevästä vahingosta tai haitasta. Lisäksi maanomistajalla tai -haltijalla on mahdollisuus kaivoslain (503/1965) 15.3 §:n nojalla vaatia valtaajaa ennen tutkimustöiden aloittamista asettamaan vakuus kaikista korvauksista, jotka hän edellä selostetulla tavalla on velvollinen suorittamaan. Tämä on huomioitu lupamääräyksessä 4, jossa määrätään myös ajasta, jonka puitteissa toiminnanharjoittajan tulee informoida maanomistajia tutkimustoimista. Mitä tulee mielipiteissä esitettyyn koskien tutkimustoiminnan ympäristövaikutuksia, viitataan lupamääräykseen 8, 10 ja 12.

Kaivosviranomaisen on käyttänyt sille kaivoslaissa (503/1965) annettua harkintamahdollisuutta poiketa viiden vuoden aikarajasta, joka on määrätty edellisen valtausoikeuden raukeamisen ja uuden valtausoikeuden myöntämisen väliseksi ajaksi.

Koska kyseessä on tutkimusvaihe, ei mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia käsitellä tässä päätöksessä. Valtausalue on rajattu kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 6-kohdan mukaisesti.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (503/1965)

Kaivoslaki (621/2011)
Kaivosasetus (663/1965)
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
Hallintolaki (434/2003)
Jätelaki (1072/1993)
Jätelaki (646/2011)
Ympäristönsuojelulaki (86/2000)
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus maksullisista suoritteista (441/2009)

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **31.10.2012**.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriin ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeus-hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Oulun hallinto-oikeus

käyntiosoite: Isokatu 4, 90100 Oulu

postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

puhelin: 029 56 42800

telekopio: 029 56 42841

sähköposti: oulu.hao@oikeus.fi

Lista asianosaisista

